

” Акімова О., Кузнецова О., Одарченко В., Оробченко Т. Теоретичні аспекти формування рефлексивно-аналітичної компетентності здобувачів початкової ланки освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2026. Том 14, № 1. С. 7-12. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-001>.

Akimova O., Kuznetsova O., Odarchenko V., Orobchenko T. Teoretychni aspekty formuvannya refleksyвно-analytychnoi kompetentnosti здobувачив початкової ланки osvity [Theoretical aspects of forming reflective and analytical competence in students in the early stages of education]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2026. Vol. 14, No 1. S. 7-12. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-001>.

УДК 37.01/.09

DOI: 10.31110/2616-650X-vol14i1-001

Олена АКИМОВА¹, Оксана КУЗНЕЦОВА²,
Вероніка ОДАРЧЕНКО³, Тетяна ОРОБЧЕНКО⁴

¹⁻³ Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»,
Харківської обласної ради, Україна

⁴ Комунальний заклад «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради», Україна

¹ <https://orcid.org/0000-0002-0776-1908>, elenkaakimova@ukr.net

² <https://orcid.org/0000-0003-4224-5594>, oksanakharkov08@gmail.com

³ <https://orcid.org/0000-0003-1268-0309>, nika.odarchenko@gmail.com

⁴ orobchenkot2003@gmail.com

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ РЕФЛЕКСИВНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ

Анотація. У статті узагальнено теоретичні дослідження щодо формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти. Розкрито роль рефлексії як результату усвідомленої самостійної систематизації знань та навичок, що трансформуються в рефлексивно-аналітичну компетентність із розумінням змісту, необхідних умов, важливих інструментів та отриманих результатів внаслідок обраних методів, засобів, способів їх отримання та використання у власній навчальній діяльності здобувачем початкової ланки освіти. Представлено зміст процесу формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти як інтегральний складник всіх ключових компетентностей, що має на меті сформуванню особисту готовність та здатність молодших школярів оцінювати власні здобутки та співставляти опанований рівень із запланованими результатами, корегувати власні подальші навчальні дії відповідно отриманих результатів, характеризувати власні сильні та слабкі сторони власної діяльності. Сформованість рефлексивно-аналітичної компетентності здобувачів початкової ланки освіти схарактеризована в показниках: індивідуальна вираженість властивості рефлексивності та критичність мислення. Презентовано потенціал використання цифрових інструментів в умовах офлайн, онлайн, змішаних форм реалізації освітнього процесу, що дають можливість отримати миттєвий зворотній зв'язок, визначити власний рівень, повідомити про труднощі у опануванні дидактичним матеріалом, а саме: LearningApps.org, Kahoot!, Padlet, Wordwall, Mentimeter, Equity Maps, Classcraft, Canva. Схарактеризовано вправи рефлексивного змісту: «Таблиця де Боно», прийом на заключному етапі уроку, передбачає оцінювання здобувачами власних результатів уроку за допомогою таблиці «Плюс, мінус, цікаво», де позначки мають значення поруч із кожним ключовим аспектом етапу, види роботи на уроці уроку; вправа «П'ять відкриттів уроку» для самостійного визначення відкриттів для себе на уроці за допомогою доповнення незакінчених вербальних конструкцій; вправа «Три-два-один» для самостійного формулювання тез про нові, цікаві, нецікаві факти на уроці, та ті, що потребують поглиблення; вправа «Навчаючи – учусь» для оцінки цінності власного внеску в загальний рівень виконання завдання.

Ключові слова: здобувачі початкової ланки освіти; рефлексія; рефлексивно-аналітична компетентність; цифрові інструменти; індивідуальна вираженість властивості рефлексивності; критичність мислення.

Olena AKIMOVA¹, Oksana KUZNETSOVA²,
Veronika ODARCHENKO³, Tetiana OROBCHENKO⁴

¹⁻³ Communal Institution «Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy»
of the Kharkiv Regional Council, Ukraine

⁴ Municipal institution "Kharkiv Lyceum No. 152 of the Kharkiv City Council", Ukraine

¹ <https://orcid.org/0000-0002-0776-1908>, elenkaakimova@ukr.net

² <https://orcid.org/0000-0003-4224-5594>, oksanakharkov08@gmail.com

³ <https://orcid.org/0000-0003-1268-0309>, nika.odarchenko@gmail.com

⁴ orobchenkot2003@gmail.com

THEORETICAL ASPECTS OF FORMING REFLECTIVE AND ANALYTICAL COMPETENCE IN STUDENTS IN THE EARLY STAGES OF EDUCATION

Abstract. The article summarises theoretical research on the formation of reflective-analytical competence in primary education students. It reveals the role of reflection as the result of conscious, independent systematisation of knowledge and skills, which are transformed into reflective-analytical competence with an understanding of the content, necessary conditions, important tools, and results obtained as a result of the chosen methods, means, and ways of obtaining and using them in their own educational activities by primary school students. The content of the process of forming reflective-analytical competence in primary school students is presented as an integral component of all key

competences, which aims to form the personal readiness and ability of younger schoolchildren to evaluate their own achievements and compare the level mastered with the planned results, adjust their further learning activities according to the results obtained, and characterise their own strengths and weaknesses in their activities. The development of reflective and analytical competence in primary school pupils is characterised by the following indicators: individual expression of reflective thinking and critical thinking. The potential for using digital tools in offline, online, and blended forms of the educational process is presented, enabling instant feedback, self-assessment, and reporting difficulties in mastering didactic material, namely, LearningApps.or Kahoot!, Padlet, Wordwall, Mentimeter, Equity Maps, Classcraft, and Canva. Reflective exercises are described: the 'De Bono Table,' a technique used at the end of the lesson, involves students evaluating their own results using the 'Plus, Minus, Interesting' table, where marks are given next to each key aspect of the stage and types of work in the lesson; the 'Five discoveries of the lesson' exercise for independently identifying discoveries for oneself in the lesson by completing unfinished verbal constructions; the 'Three-Two-One' exercise for independently formulating theses about new, interesting, uninteresting facts in the lesson, and those that need to be explored in more depth; the 'Teaching – Learning' exercise for assessing the value of one's own contribution to the overall level of task completion.

Keywords: primary education seekers; reflection; reflective-analytical competence; digital tools; individual expression of reflectiveness; critical thinking.

Постановка проблеми. Провідною метою початкової ланки освіти на сучасному етапі розвитку системи виступає продукування умов для всебічного розвитку молодшого школяра засобами різноманітних освітніх технологій в швидкоплинних умовах сьогодення. Специфічної ролі з огляду на повномасштабну військову агресію проти України та надскладними невизначеними умовами реалізації освітнього процесу набула рефлексивно-аналітична компетентність, рівень сформованості якої надає можливість долати освітні втрати та створює підґрунтя для формування усвідомлення цінності власних здобутків та їх відповідності прогнозованим програмним результатам, представлених в Державному стандарті початкової освіти.

Таким чином, актуальність процесу формування рефлексивно-аналітичної компетентності здобувачів початкової ланки освіти обумовлена суперечностями між: змістом схарактеризованих ключових компетентностей здобувачів початкової ланки освіти, представлених в Концепції «Нова українська школа», Державному стандарті початкової освіти та потенціалом рефлексивно-аналітичної компетентності як складової чинників, що впливають на якість їх формування; вагомістю формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти та дидактичними, виховними інструментами її формування в умовах офлайн, онлайн, змішаних форм реалізації освітнього процесу; методами організації рефлексивної діяльності на уроках в початковій школі та можливостями, що пропонують сучасні цифрові платформи, додатки, інструменти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти дослідження специфічних ознак, змісту формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти широко представлені у наукових розвідках. Зміст діяльнісного, компетентнісного підходів як підґрунтя реалізації освітнього процесу в початковій школі схарактеризовано в розвідках Ю. Гайдученко[1], опосередковано психологічні аспекти в умовах Нової української школи можна презентувати із урахуванням фундаментальних дослідженнях Н. Побірченко, В. Синявського, О. Сергеєнкової[8].

Рефлексію, як складовий елемент освітнього процесу презентовано у вітчизняних та закордонних розвідках: В. Желанової[2], В. Овдійчук[4], С. Парфілової[5], А. Півненко[6], Є. Півненко[6], А. Предик[7], К. Керезори[5], L.Philip[10] та інших. Огляд психолого-педагогічної літератури з досліджуваної проблеми засвідчує актуальність розвідок щодо формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти.

Виходячи з вище зазначеного, **метою статті** визначено узагальнити теоретичні аспекти щодо формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти.

Методи дослідження. Для розв'язання схарактеризованої проблеми було застосовано наступні методи: аналіз і синтез, порівняння й узагальнення теорії і практики формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти; спостереження, узагальнення кращих педагогічних практик щодо використання цифрових інструментів в умовах офлайн, онлайн, змішаних форм реалізації освітнього процесу з метою формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти.

Виклад основного матеріалу. Розвідки щодо процесу формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти обумовлюють дефініцію ключового поняття.

Короткий словник термінів НУШ для професійного мовлення вчителя дефініцію «рефлексія» презентує як : «...усвідомлення людиною того, як її сприймають і оцінюють інші індивіди; вид пізнання, у процесі якого суб'єкт стає об'єктом свого спостереження; роздуми, аналіз власного психічного стану; рефлексія може являти собою внутрішній діалог декількох видів: між різними Я людини, з реальними чи вигаданими особами тощо»[3,с.1].

Наукові розшуки L. Philip суть терміну «рефлексія» характеризують як :«...цінний інструмент і навичка для розвитку високоякісного навчання, але вона, здається, є складною концепцією як для учасників, так і для фасилітаторів» [10,с.37].

В психологічному словнику за загальною редакцією Н.Побірченко сутність терміну «рефлексія» сформульовано як [8,с.258]: «...спрямованість пізнання людини на саму себе, на свою діяльність та поведінку, свій внутрішній світ, психічні якості і стани; вміння представляти себе на місці іншої людини, мислено /в думці/ програвати ситуацію за неї».

Дослідниця А.Предик розкриває зміст поняття «рефлексія» розкриває через призму навчальних познаних, а саме [7,с.338]: «...процес самооцінки, який допомагає учням зрозуміти свої сильні та слабкі сторони, а також знайти способи для подальшого зростання та розвитку. Так, під рефлексією розуміють здатність усвідомлювати свої особливості, усвідомлювати, як ці особливості сприймаються іншими, і будувати свою поведінку з урахуванням можливих реакцій».

Узагальнюючи вище представлені наукові розшуки можна зазначити, що рефлексія виступає результатом усвідомленої самостійної систематизації знань та навиків, що трансформуються в рефлексивно-аналітичну компетентність із розумінням змісту, необхідних умов, важливих інструментів та отриманих результатів внаслідок обраних методів, засобів, способів їх отримання та використання у власній навчальній діяльності здобувачем початкової ланки освіти.

Проділяємо наукову думку В.Овдійчук, що рефлексія виступає складовим елементом критичного мислення [4,с.138]: «...рефлексія як базовий складник критичного мислення, сприяє формуванню свідомої особистості, яка шляхом самоспостереження, критичного осмислення картини світу, аналізу власних знань, умінь, навичок, ціннісних ставлень, мисленнєвого процесу, прагне до саморозвитку і самореалізації».

Ураховуючи психологічні сучасні концепти дослідження рефлексії, науковиця В.Желанової визначає наступні типи [2,с.37]:

- інтелектуальна рефлексія – оцінки підвалин сформованого особистого мислення;
- особистісна рефлексія – осмислення й переосмислення себе;
- кооперативна рефлексія – точка зору на спільну діяльність із зовнішньої по відношенню до себе позиції;
- комунікативна рефлексія – процес віддзеркалення один одним внутрішнього світу.

Процес формування рефлексивно-аналітичної компетентності містить певні алгоритми формування, в дослідженні їх розуміємо згідно досліджень С.Парфілової, К.Керезори [5,с.191]:

1. Рефлексивний висновок – відбувається тоді, коли іншими прийомами нема можливості визначити рівень власних досягнень в навчальній діяльності.
2. Іntenціональність – скерованість на об'єкт рефлексії, визначення її складових елементів поміж інших об'єктів навчальної діяльності.
3. Первинна категоризація – відбір попередніх прийомів, за сприянням яких відбувається рефлексія.
4. Конструювання системи рефлексивних засобів – визначені попередні прийоми єднуються школярем в певну узгоджену усвідомлену систему, що в перспективі дає можливість послідовно і переконливо здійснити рефлексивний аналіз власних здобутків.
5. Схематизація рефлексивного змісту – відбувається за рахунок уживання різноманітних графічних засобів та концептів.
6. Об'єктивізація рефлексивного опису – оцінка й обговорювання здобутого навчального результату, у випадку, якщо в підсумку отримано негативний результат, то алгоритм рефлексії починається знов.

Зважаючи на вище зазначене, зміст процесу формування рефлексивно-аналітичної компетентності у здобувачів початкової ланки освіти розуміємо як інтегральний складник всіх ключових компетентностей, що має на меті сформувати особисту готовність та здатність молодших школярів оцінювати власні здобутки та співставляти опанований рівень із запланованими результатами, корегувати власні подальші навчальні дії відповідно отриманих результатів, характеризувати власні сильні та слабкі сторони власної діяльності.

Вважаємо, що сформованість рефлексивно-аналітичної компетентності здобувачів початкової ланки освіти може бути представлена в двох аспектах: індивідуальна вираженість властивості рефлексивності та критичності мислення, зміст показників яких сформулюємо більш детально.

Індивідуальна вираженість властивості рефлексивності проявляється у здатності здобувачів початкової ланки освіти не лише сприймати інформації, а й активного обмірковування її після отримання, наприклад, після читання книги чи розробки проекту; молодші школярі прагнуть обговорити та порівняти власні здобуті результати із запланованими; перед початком навчальної діяльності взагалі та виконання окремих дидактичних завдань здобувачі розмірковують, як діяти, продумують можливі варіанти особистих навчальних дій, прогнозують цінність їх результату; молодші школярі самостійно здатні аналізувати власну поведінку, визначати причини невдач; здобувачі здатні подумки вести розмову, аналізуючи аргументи та захищаючи власну позицію, що свідчить про безперервний процес осмислення; здобувачів початкової ланки освіти здатні поставити себе на місце

іншого школяра, щоб зрозуміти почуття та передбачити реакцію на власні слова чи вчинки, що свідчить про високий рівень емпатії та готовності до оцінки як власних здобутків, так і досягнень інших школярів.

Сформованість критичності мислення – проявляється у здатності здобувачів початкової ланки освіти визначити необхідний обсяг інформації для виконання завдання; здатності визначити інформацію, якої не вистачає, пропонувати декілька варіантів для її визначення; здобувачі спроможні правильно аналізувати взаємозв'язки між різними твердженнями та робити єдино можливі висновки, обґрунтовують варіанти які є вірними, а які помилковими або неповними; школярі здатні виокремлювати інформацію, що не стосується основної теми або суперечить загальному контексту; здатні визначити логічність чи нелогічність представлених взаємозв'язків у завданнях.

Для характеристики процесу організації рефлексивної діяльності молодших школярів з використанням стратегій критичного мислення цінними вважаємо наукові тези Ю. Гайдученко, який презентував нароби на освітній платформі «EdEra у межах курсу «Бери й роби: Рефлексія на уроці» та уважав рефлексію фактором розбудови ефективної навчальної діяльності в початковій школі, а уведення етапу рефлексії з використанням стратегій критичного мислення має стати обов'язковим для кожного уроку[1,с.1].

Зважаючи на дидактичну та виховну складові навчальної діяльності здобувачів початкової ланки освіти, процес формування рефлексивно-аналітичної компетентності містить потенціал використання цифрових інструментів в умовах офлайн, онлайн, змішаних форм реалізації освітнього процесу, а саме[9]:

– використання цифрових освітніх платформ, що дають можливість отримати миттєвий зворотній зв'язок, визначити власний рівень, повідомити про труднощі у опануванні дидактичним матеріалом, а саме: Learning Apps.or, Kahoot!, Padlet, Wordwall, Mentimeter та інші;

– використання цифрових освітніх додатків, що дають можливість отримати миттєвий зворотній зв'язок, визначити власний рівень, повідомити про труднощі у формуванні індивідуальних рис молодших школярів, наприклад, додаток Equity Maps – дає можливість проаналізувати власну активність, залученість у дискусії, обговорення; проведений час власної активності на уроці;

– використання цифрових освітніх додатків, що дають можливість формувати власну відповідальність за отримані результати, сприяють розросту лідерських якостей із використанням ігрового компоненту, наприклад: додаток «Classcraft» – дає можливість самостійно створити одного із фантастичних героїв – мага, друїда, воїна, лікаря та інші, рівень розвитку якових в ігровому полі може давати додаткові переваги та послуги в реальному освітньому процесі, так: розвинений персонаж на певному рівні «воїн» може взяти додаткову підказку, отримати підтримку класу під час роботи у дошці тощо;

– використання цифрових освітніх додатків, що дають можливість інтегрувати здобуті знання у власний досвід здобувача освіти засобами індивідуальної проєктної чи групової діяльності, наприклад: Canva, за допомогою віддаленого доступу у власному режимі дозволяє долучатись до розробки проєктів, зберігати їх у власній папці, вдосконалювати та поглиблювати через інтеграцію проєкту у дидактичні та виховані завдання освітнього процесу.

Вагомий потенціал містять форми роботи рефлексивного змісту, які мають місце безпосередньо на уроках, схарактеризуємо деякі з них більш детально.

Вправа «Таблиця де Боно», прийом на заключному етапі уроку, передбачає оцінювання здобувачами власних результатів уроку за допомогою таблиці «Плюс, мінус, цікаво», де позначки мають значення поруч із кожним ключовим аспектом етапу, види роботи на уроці уроку: «+» – все, що подобалось виконувати на уроці; «-» – все, що здалося марним, нудним і не цікавим; «цікаво» – все, що приваблює, підштовхнуло до роздумів, пробудило до нових питань.

Вправа «П'ять відкриттів уроку» передбачає, що наприкінці уроку здобувачі освіти виконують завдання, в ході якого мають самостійно визначити та схарактеризувати зміст, роль відкриттів для себе на уроці за допомогою доповнення незакінчених вербальних конструкцій, наприклад:

1. «Я вперше дізналась/дізнався про ...».
2. « Мене сьогодні на уроці здивувало ...».
3. « Для мене на уроці було приголомшливо ...».
4. « Вважаю, що..... було неймовірно».
5. « В реальному житті важливо ...».
6. «Хто б міг подумати!».

Вправа «Три-два-один» передбачає, що наприкінці уроку молодші школярі формулюють самостійно тези, що розкривають:

1. Три факти по темі уроку, зміст яких був новий, цікавий, неочікуваний.

2. Два факти по темі уроку, зміст яких був нецікавий, вважаєш для майбутнього життя некорисним або вже відомий із раніше опрацьованого матеріалу.

3. Один факт по темі уроку, зміст якого вважаєш потрібно вивчити детально, поглибити знання та розуміння взаємозв'язків матеріалу про нього.

Вправа «Навчаючи – учись» передбачає, що кожен школяр мав можливість передати власні знання іншим та отримати від однокласників нову для себе інформацію у процесі комунікації. У ході виконання вправи всі школярі розподіляються на малі групи та отримують дидактичне завдання до опрацювання для кожного члена малої групи, в результаті виконання якого всі роблять внесок у виконанні єдиного основного завдання із різноманітних другорядних, які виступили його складниками.

Процес організації рефлексивної діяльності молодших школярів з використанням стратегій критичного мислення має на меті формування складовими елементів рефлексії: самоконтролю, самоаналізу, самокорекції, самооцінки. Із вище зазначеною метою доцільно використовувати вправу «Мій успіх», що передбачає формування позитивного сприйняття рефлексії та цінності її для власного розвитку, в ході якої упродовж навчального тижня молодші школярі записують власні навчальні успіхи на маленьких аркушах та розміщують на власній сторінці дошки Padlet чи електронного портфоліо. Наприкінці робочого тижня кожен школяр передивляється власні здобутки, обирає три найвагоміші досягнення та за бажанням ділиться із всім класом, обговорюючи досягнення та майбутні перспективи. Вправу можна використовувати під час ранкового кола наприкінці тижня чи останнього навчального дня перед канікулами.

Підсумовуючи вище зазначене, звернемось до наукової тези А. Півненко, Є. Півненко [6, с.1]: «Майбутня школа – це, насамперед, само рефлексуюче середовище. Майбутня школа – це більш ефективне об'єднання сім'ї і школи, що не обмежується шкільним парканом. Рефлексія має підлягати все, що має відношення до процесу навчання і виховання. Рефлексія має включати усвідомлення не тільки вихователями, а й вихованцями інформації про усі структурні і процесуальні елементи феномену свідомості, насамперед, довільного управління будь-якою діяльністю, не лише навчальною».

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, процес формування рефлексивно-аналітичної компетентності здобувачів початкової ланки освіти відповідає сучасним концептам системи початкової освіти, виступає інтегральним чинником для подолання освітніх втрат. Процес формування рефлексивно-аналітичної компетентності здобувачів початкової ланки освіти ґрунтується на рефлексії, як усвідомленій самостійній систематизації знань, вмінь та оцінки власних дій, і є базовим складником критичного мислення, сприяючи саморозвитку і самореалізації особистості молодшого школяра. Зміст сформованої рефлексивно-аналітичної компетентності проявляється у двох взаємопов'язаних аспектах: індивідуальній вираженості властивості рефлексивності (здатності прогнозувати дії та аналізувати поведінку) та критичності мислення (здатності до логічного аналізу інформації та обґрунтування висновків).

Отже, рефлексивно-аналітична компетентність є підґрунтям для створення саморефлексуючого освітнього середовища, де здобувачі початкової ланки освіти здатні усвідомлено керувати власною навчальною діяльністю та самостійно досягати прогнозованих програмних результатів..

Перспективам подальших досліджень підлягають існуючі підходи до розробки діагностичного інструментарію визначення рівнів сформованості рефлексивно-аналітичної компетентності здобувачів початкової ланки освіти.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні даної роботи.

Список використаних джерел

1. Гайдученко Ю. Бери й роби: Рефлексія на уроці. URL: <https://osvitoria.media/experience/reflection/>
2. Желанова В. В. *Рефлексивні аспекти вміння вчитися як ключової здатності молодшого школяра. Уміння вчитися як ключова здатність здобувачів початкової освіти в реаліях воєнного стану.* Київ. 2022. с. 34-42.
3. Короткий словник термінів НУШ для професійного мовлення вчителя. 2018 рік. URL: <https://naurok.com.ua/korotkiy-slovník-terminiv-nush-dlya-profesiyного-movlennya-vchitelya-2018-rik-17057.html>
4. Овдійчук В. А. Рефлексія як важливий складник критичного мислення та особливості її формування. *Інноваційна педагогіка.* Випуск 67. Том 2. 2024. С. 137-140.
5. Парфілова С., Керезора К. Організація рефлексивної діяльності молодших школярів з використанням стратегій критичного мислення. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, № 7 (111), 2021. С.189-201.

6. Півненко А., Півненко Є. Рефлексія і педагогічний процес у контексті зміни освітньої парадигми. Університет «КРОК». URL: <https://osvita.ua/school/method/1082/>
7. Предик А. Рефлексія як складова формульованого оцінювання молодших школярів в сучасній початковій школі. *Проблеми освіти: збірник наукових праць*. Електронне видання ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». К., 2023. Вип. 1(98).С.330-347.
8. Психологічний словник / авт.-уклад. В. В. Синявський, О. П. Сергєєнкова; ред. Н. А. Побірченко. К. : Науковий світ, 2007. 274 с.
9. Шість мобільних додатків, які змінять формат вашого уроку. URL: <https://naurok.com.ua/post/6-mobilnih-dodatki-vaki-zminyat-format-vashogo-uroku>
10. Philip L. Encouraging reflective practice amongst students: a direct assessment approach. Planet, 17(1). 2006. P. 37-39.

References

1. Haiduchenko Yu. Bery u roby: Refleksii na urotsi. URL: <https://osvitoria.media/experience/reflection/> (in Ukrainian)
2. Zhelanova V. V. Refleksyvni aspekty vminnia vchytysia yak ključovoi zdatnosti molodshoho shkoliara. Uminnia vchytysia yak ključova zdatnist zdozvuchiv pochatkovoї osvity v realiiakh voiennoho stanu. Kyiv. 2022. s. 34-42. (in Ukrainian)
3. Korotkyi slovnyk terminiv NUSH dlia profesiinoho movlennia vchytelia. 2018 rik. URL: <https://naurok.com.ua/korotkiy-slovník-terminiv-nush-dlya-profesiyngo-movlennya-vchytelya-2018-rik-17057.html> (in Ukrainian)
4. Ovdiihuk V. A. Refleksii yak vazhlyvyi skladnyk krytychnoho myslennia ta osoblyvosti yii formuvannia. Innovatsiina pedahohika. Vypusk 67. Tom 2. 2024. S. 137-140. (in Ukrainian)
5. Parfilova S., Kieriezora K. Orhanizatsiia refleksyvnoi diialnosti molodshykh shkoliariv z vykorystanniam stratehii krytychnoho myslennia. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii, № 7 (111), 2021. S.189-201. (in Ukrainian)
6. Pivnenko A., Pivnenko Ye. Refleksii i pedahohichni protses u konteksti zminy osvitnoi paradyhmy. Universytet «KROK». URL: <https://osvita.ua/school/method/1082> (in Ukrainian)
7. Predyk A. Refleksii yak skladova formuvalnoho otsiniuvannia molodshykh shkoliariv v suchasni pochatkovi shkoli. Problemy osvity: zbirnyk naukovykh prats. Elektronne vydannia DNU «Instytut modernizatsii zmistu osvity». K., 2023. Vyp. 1(98).S.330-347. (in Ukrainian)
8. Psykholohichni slovnyk / avt.-uklad. V. V. Syniavskiy, O. P. Serhieienkova; red. N. A. Pobirchenko. K. : Naukovyi svit, 2007. 274 s. (in Ukrainian)
9. Shist mobilnykh dodatki, yakі zminiat format vashogo uroku. URL: <https://naurok.com.ua/post/6-mobilnih-dodatki-vaki-zminyat-format-vashogo-uroku> (in Ukrainian)
10. Philip L. Encouraging reflective practice amongst students: a direct assessment approach. Planet, 17(1). 2006. P. 37 - 39.

| Матеріал надійшов до редакції: 25.11.2025 р. | Прийнято до друку: 30.12.2025 р. | Опубліковано: 02.02.2026 р. |

